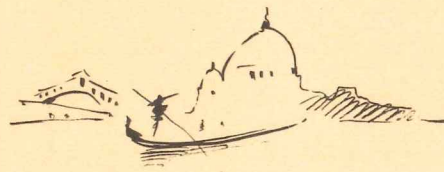

ΜΑΡΚΟΣ ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ

ΤΟ ΧΡΥΣΑΦΙ
ΤΟΥ ΔΟΓΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΤΟ ΧΡΥΣΑΦΙ ΤΟΥ ΔΟΓΗ

ΜΑΡΚΟΣ ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ

ΤΟ ΧΡΥΣΑΦΙ ΤΟΥ ΔΟΓΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ
ΑΘΗΝΑ 2019

Αν ευωδιάσει εδώ θα ευωδιάσει παντού
Μια απόκριση στην Η.Δ.

*Venice—Venus?
this must be my stance,
my station: though you brushed aside*

*my verse,
I can't get away from it,
I've tried to;*

*true, it was "fascinating...
if you can stand its preciousness,"
you wrote of what I wrote;*

*why must I write?
you would not care for this,
but She draws the veil aside,*

*unbinds my eyes,
commands,
write, write or die.*

H.D.

(Red Rose and a Beggar from Hermetic Definition)

Η Βενετία του 2014, η Βενετία των απαρχών του 9ου αιώνα, η Βενετία μετά την άλωση, η Βενετία του Δόγη, η Βενετία του Αγίου Μάρκου. Η σκληρή ευγενέστατη Γαληνοτάτη. Το μέγα μυστικό που λίγοι διέκριναν αλλά κανείς δεν έλυσε. Μήπως η λύση του θα σήμαινε τον αφανισμό του ορατού; Όποιος τολμήσει να συγκεντρωθεί στα νερά της θα δει τέρατα, όλα εκείνα που καθάρισαν οι άγιοι και οι ήρωες. Γιατί ό,τι υπήρξε κάποτε, θα υπάρχει πάντοτε κάπου. Οι ήρωες έγιναν ήρωες χάρη στα τέρατα και το φως μάς υπενθυμίζει συνεχώς το σκοτάδι που καταναλώνουμε...

1-το νερό παντού και στον αέρα ακόμη. σαλαμάντρες μιλούν για τη ρητορική γνέφοντας με τα βρεφικά πόδια τους. όλα πλανιώνται μισά για να μπερδεύουν κυνηγούς και μυστικιστές. οι αλήθειες εδώ γράφονται με νούμερα και αρχιτεκτονικές γραμμές. τα λιοντάρια κρύβουν τους αετούς γιατί το πέταγμά τους μπορεί να σημάνει το τέλος της πόλης. τίποτα δεν είναι αληθινό απ' όσα βλέπεις σ' αυτόν τον τόπο. όλα υπονοούν άλλα που υπονοούν άλλα που υπονοούν άλλα. τα τελικά άλλα είναι θαμμένα κάτω από καμάρες και οι γάτες κυνηγημένες κοιμήθηκαν μαζί με τον Δόγη. μόνο η αγνή αυταρέσκεια ενός παιδιού, ενός γλυκού κοριτσιού, μου γέννησε την ελπίδα ότι υπάρχει ακόμη ζωή σ' αυτά τα κανάλια που μοιάζουν να πέθαναν μαζί με τον Casanova, τον ιππότη που όλοι παρεξήγησαν. χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια να σταθείς πίσω από το προδιαγεγραμμένο κάλλος. κάθε μεγάλη πόλη τα λέει όλα με την ίδρυσή της και τα διαπομπεύει με την ακμή της. μην κοιτάς το χρυσό των κτηρίων, στους λίθους είν' η αλήθεια και στα παλάτσι και στους ναούς μας. και ο χρόνος κυλά αργά, βασανιστικά αργά, δημιουργώντας μέρες αιώνων που φυλακίζουν τα πάθη τη στιγμή που ήταν έτοιμα να πετάξουν αλλά τα άγρια πουλιά δεν κάμπτονται από απειλές όσο ευγενείς και να προβάλλονται αυτές...

2-η Βενετία είναι κοντά στη Βερόνα, όπως λέει κι η Η.Δ. κι οι ψυχές μας τόσα πολλά αυλάκια τόσα πολλά κανάλια τόσες πολλές κυρτώσεις ύδατος. ενώνονται εκεί που δεν το περιμένεις σαν τα πουλιά που επαμφοτερίζουν απότομα για να μας θυμίζουν αγκάλες. δεν θα μπορούσε να εμφανιστεί εδώ ο Χριστός, γιατί κάθε θαύμα είναι και μια στάλα και όλα μαζί αντιστέκονται στα δάκρυα της αφετηρίας. ούτε η Μαγδαληνή θα ξάπλωνε γυμνή δίπλα Του στον San Vidal γιατί το κόκκινο του Giorgione δεν μπορεί να αποκαλυφθεί παρά μόνο σε όσους σέβονται τα στήθη της γυναίκας που ξέρει να περιμένει. μόνο τέφρα καμωμένη από αέρα και καφετιές εσάρπες αριστοκρατικών αφυπνίσεων εισβάλλουν στα ρουθούνια μας και υποδιαιρούνται σε αμέριστες δονήσεις. δυο χρυσές σφαίρες, μια γαλάζια αρμογή κι ένας δίσκος με το κεφάλι της ανθρωπότητας μπορούν να ανοίξουν την πύλη του κοχυλιού και αυτό αντί για θάλασσα να απορρέει ανθρώπους με μορφή φιδιού. η Βενετία είναι οι άπειρες φλέβες του ενός και μόνου ρόδου. αν ευωδιάσει εδώ θα ευωδιάσει παντού!

3-οι άλλοι κινούνται με τις στατιστικές, εμείς με τη μοναδικότητα. τους άλλους τους ενδιαφέρει να εντάσσονται στο γνώριμο, εμάς μας αρμόζει η έκπληξη. οι άλλοι θεωρούν ως ηθικό το αποτελεσματικό, εμείς θεωρούμε ως αποτελεσματικό το ηθικό. οι άλλοι θέτουν όρια και μέτρα στο πάθος και στην ηδονή, εμείς θεωρούμε ότι η έκσταση δημιουργεί νέα μέτρα καθώς δεν μπορεί το νέο κρασί να σταθεί μες στα παλιά ασκιά. οι άλλοι πολεμούν συνέχεια το κακό με το κακό, τον εγωισμό με τον εγωισμό, εμείς πλάθουμε νέα εγώ καθώς δημιουργούμε νέο χώρο καταργώντας αντίστοιχα ποσά χρόνου. οι άλλοι φοβούνται, εμείς περιμένουμε. οι άλλοι είναι εξαντλητικά ακριβείς και ενοχικά υπεύθυνοι, εμείς απλά παίζουμε. οι άλλοι τρομάζουν μπροστά στη δύναμη της σάρκας, εμείς θα την καταναλώσουμε μέχρι εσχάτων. οι άλλοι βλέπουν τα μυριάδες κομμάτια της Βενετίας, εμείς βλέπουμε μια άλλη Βενετία όχι τις γαίες και τα κανάλια αλλά τις γέφυρες, αυτές τις γέφυρες που ενώνουν εμάς με τους άλλους.

4-το σώμα, ως τελική άκρη της αλυσίδας του είναι, συμπυκνώνει – συγκεντρώνει – ενσωματώνει όλη την αλήθεια σαν αποστακτήρας συλλήψεων, βιωμάτων, βουλήσεων και δράσεων. το σώμα είναι αδύνατο να σε ξεγελάσει. όλα προδίδονται και διαδίδονται μέσα από την κίνηση, τον ρυθμό του, το άγγιγμα και την επαφή του, ενώ το πνεύμα συχνά παρουσιάζει το ψευδές ως αληθές αλλά και το αληθές ως ψευδές, το σώμα στοχεύει πάντα στο κέντρο και αποδίδει το αληθές ως αληθές και το ψευδές ως ψευδές. η Βενετία είναι η έννοια της πληθώρας, του δαιδαλώδους και του φαντασιακού. είναι μια μεγάλη δοκιμασία, μια μεγάλη παγίδα αλλά και ένας θρίαμβος αν την απογυμνώσεις και την καταλάβεις. τα κανάλια της είναι τα μυριάδες ερωτήματα, οι γέφυρές της οι εύκολες απαντήσεις. η μοναδική της όμως αλήθεια κρύβεται κι εδώ στο σώμα της, το νερό, το κοινό νερό, το μοναδικό νερό που τη διατρέχει. έτσι και σε μας πολλά τα κανάλια και οι ροές μας, όταν όμως ενωθούμε, τότε όλα γίνονται μια ΡΟΗ που με την ακρίβεια των χτύπων της καρδιάς του Ποσειδώνα καταλύει όλα τα κάστρα και ενώνεται με τις τάφρους...

5-καθώς όλα τα κανάλια ενώνονται με τη λαγκούνα και η λαγκούνα με τη θάλασσα, κάθε κανάλι έχει μέσα του λίγο Ιόνιο και λίγο Αιγαίο, τον τρόμο του Εύξεινου, μian άμπωτι απ' το στενό του Ευρίπου και την ανυπαρξία απ' τα στενά του Μαγγελάνου. γι' αυτό η ψυχή ποτέ δεν μαραίνεται, ανηφορίζει και κατηφορίζει, πάντα όμως συγκροτείται από αίμα έτοιμο να ενωθεί με το χρώμα και να δώσει ματιές, πύλες και μια αμυδρή ελπίδα που αν φουντώσει κυριεύει τα πάντα. η επανάληψη δίνει ρυθμό, δεν λυτρώνει, σέβεται την ελευθερία και έτσι αχρηστεύει το κακό, καθώς το παρουσιάζει στο πραγματικό του μέγεθος, μια ποσότητα, μικρή ή μεγάλη αδιάφορο. η πομπή από το Zattere στο Redentore προεικονίζει την αντιστροφή της, καθώς τα παιδιά δεν λυτρώνονται, μόνο βλέπουν.

6-οι κρήνες απαλύνουν τις ροές των συναισθημάτων των αποκλεισμένων, των ανεκτικών και των διπλά αποτυχημένων. προσέρχονται εκείνοι να πάρουν την άδεια του δόγη μέσα από μαρτυρίες και δελεαστικές εκκλήσεις. μόνο ένας απ' αυτούς ο Malipiero είχε λάβει τις ερμητικές οδηγίες και ανταποκρίθηκε λέγοντας λίγο μετά την Άλωση "et in Arcadia ego". εκείνος δεν είχε πει από την κρήνη; πώς η ροή του δέθηκε πάνω στο οικόσημό του; από τότε το νερό που ρέει από τις κρήνες σκαφαλώνει μέσα στους πνεύμονες και γίνεται αίμα για την αναπνοή των αλόγων, όσων από αυτά δεν έχουν κλαπεί. και τα κανάλια εύστοχα συμφωνούν: η γένεση συνέβη για πρώτη φορά εδώ...

7-στο βάθος κάτω από τα κανάλια, εκεί όπου επικοινωνούν τα νερά, υπάρχει μια μεγάλη ρουφήχτρα, η Υπέριος Άμφη όπως τη λένε και μέσα της όλα τα είδη αντικειμένων και ιδεών αναθεωρούν τις απόψεις τους για το είναι και πραγματώνουν την ετερότητα μέσ' από την ταυτότητα. η διαδικασία της διάβασης είναι ολιγαρκής σαν την αφομοίωση της τροφής των μηρυκαστικών και κατάληξη η Αντίχθων, ο τόπος για τον οποίο έκανε στην πραγματικότητα το ταξίδι του στα ενδότερα ο Dante. ο San Vidal και ο San Sebastiano μιλούν για ζητήματα των γραφών με βάση τις απαιτήσεις των καιρών. δεν είναι θάλασσα τα κανάλια, είναι υγρή ξηρά με αποτέλεσμα τα ζωικά είδη να αντιπαρατίθενται στα ανθρωποποίητα ράμφη και τα κλαδιά της Αρτέμιδος να δυσανασχετούν καθώς ο Ακταίωνας έχει χρονοτριβήσει. στο Lido τα παιδιά έχουν κεφάλια φυκών, στο βάθος όμως κάτω από τα κανάλια, ενώ από πάνω ο Δόγης συνεχίζει να ευλογεί.

8-ο Άγιος Μάρκος εσωτερικά δειλά στα μετόπισθεν προεξάρχει. η δειλία του δεν είναι αδυναμία αλλά ευγένεια, δυναμική αποστολή, πειθώ χωρίς επιβολή. το βλέμμα του δεν παραπέμπει σε φανατισμό, σεβασμό ή ταπείνωση. γι' αυτό ο ναός του είναι αληθινός. γεμάτος χρυσάφι για τους πολλούς, γεμάτος διόραση για τους χαρούμενους αναζητητές της «χαρούμενης γνώσης». η μεγάλη σφαίρα από τα πέρατα του ουρανού κρεμάμενη αλήθεια της ετερόδοξης ομοιομορφίας, ισοσκελισμένη ύπαρξη, ενθουσιασμός εν μέσω των γήινων ορίων. η προσφορά του όνυχα, του αχάτη και του αλάβαστρου εν ριπή οφθαλμού διαιωνίζει τη λίθινη φύση μας, μας αγιοποιεί άθελα μας, μας καθιστά κοινωνούς των μυστηρίων της απλότητας και του χώματος, του ουράνιου χώματος, δηλαδή των αστέρων γύρω από το πρόσωπο της Μητέρας μας. οι τρεις θόλοι τρεις μαγικές τέχνες, η υπομονή η Πεντηκοστή, η φαντασία ο Παντοκράτωρ και η περιέργεια η Ανάληψη. οι φλόγες της Πεντηκοστής όρμησαν μέσα μας.

Θ-τα μικρά δρομάκια είναι τα περάσματα προς τις πλατείες, τις μεγάλες αυλές και τους πελώριους ναούς. τα μεγαλύτερα είναι αδιέξοδα. ένας παράξενος κανόνας απαράβατος, που λύνει μονομιάς το πρόβλημα του προσανατολισμού. ο προσανατολισμός προς το δέρμα, τους πόρους και τον ιδρώτα, ο αληθινός προσανατολισμός, είναι ανέφικτος στη χώρα των νερών και των πύρινων γλωσσών. αλλά και ο προσανατολισμός του Marino Faliero προς τον λαό οδήγησε στον αφανισμό του από τους ευγενείς. σκοτώνοντάς τον σκότωσαν την πρώτη και μοναδική απόπειρα αποκάλυψης του αληθινού Δόγη. μεγάλα φύλλα, διιστάμενες κρήνες, κινούμενα ορμητήρια, λιοντάρια που ανεμίζουν. το λιοντάρι της Κρήτης, το λιοντάρι του Κιθαιρώνα, το λιοντάρι της Βενετίας. ο Θησέας, ο Ηρακλής, ο Μάρκος. η αγωνία, η τόλμη, η περιέργεια. η δύναμη, η δύναμη, η δύναμη...

10-πολλοί κόμποι, θηλιές, ενώσεις, δεσμοί, συναντήσεις καταστάσεων, πραγμάτων, προσώπων. 1980: η αρχή των συνιόντων συμβόλων, προαναγγελθείσα στο όνειρο του Σ. τότε στη Μυτιλήνη. στην Κω, δεν θυμάμαι πότε, η επόμενη νύξη, ο θυρεός στο κάστρο, και πάλι κόμποι. και τώρα πάλι μετά από τόσο καιρό στο San Pietro κόμποι, με φιλοσοφική διαίρεση της μονάδας, της δυάδας και της τριάδας. τι δένουν αυτοί οι κόμποι; οφείλουμε να τους λύσουμε; μήπως έτσι ξεχυθεί το τεράστιο πέπλο της Isabella; θα ελευθερωθούν τα μαγικά νοήματα των ιχθύων της μνήμης μας; ή μήπως να τους σφίξουμε κι άλλο, εδραιώνοντας οριστικά τους αόρατους κόμπους, τις συναντήσεις, τις ζωές μας, τα φιλιά μας και τις εισδύσεις μας; το δίχτυ αγγίζει τα κορμιά μας, οι κόμποι σε αγγίζουν, στα στήθη, στα χείλη, στα πόδια, κι εγώ μετά τους ρουφάω για να χορτάσω τη γεύση σου. συνέχεια αυτό, μέρες, νύχτες, χρόνια, αιώνες, ζωές αμέτρητες, η μια μέσα στην άλλη, χωρίς τέλος γιατί εσύ δεν έχεις τέλος...

11-κομμάτια στεριάς χωρίζονται από νερό ή κομμάτια νερού χωρίζονται από στεριά; κάθε αμφίλογη ερώτηση αυτοανατρέπεται ή παραχωρεί τη θέση της στο αδιαφοροποίητο είναι. ο Αντώνιος μες στον τάφο αντιμετώπισε την ίδια πρόκληση: αυτός δοκιμάζεται από τον πειρασμό ή ο πειρασμός αλλοτριώνεται από τη στάση του; από σεβασμό στον πειρασμό αποφάσισε να «πεθάνει»; μόνο ο έρωτας δεν αναλύεται σε διμερείς κλάδους καθώς έχει ήδη ανορθώσει τα δύο σε ένα και δεν ενδύει αλλά γυμνώνει.

12-ανάμεσα στο εδώ και στο εδώ μεσολαβεί μόνο το παρόν, αφού υπάρχει μόνο παρόν. ανάμεσα στο παρόν και στο παρόν δεν μεσολαβεί κανένα εδώ. γιατί ο χρόνος είναι το βάθος του χώρου. ο χώρος απλά τον διακοσμεί. κι εμείς εισχωρώντας στις στιγμές έχουμε την ψευδαίσθηση ότι έχουμε σώματα από ύλη, ενώ τα κορμιά μας είναι πλασμένα από ερωτίνη. στην προοπτική μόνο σώζεται ο χρόνος, καθώς έχει σαν κέντρο τη ματιά μας κι η ματιά μας είναι οι κρυμμένοι άγγελοι που κοιτά η γυναίκα στην *Καταιγίδα*. στιγμές πάνω σε στιγμές πάνω σε στιγμές κάτω απ' το βλέμμα των ήλιων, των μοναρχών και της ομίχλης των νυχτερινών δακρύων. θα ακουμπήσω τα μάτια σου και θα τους πω εφτά παραμύθια, όλα απ' τη ζωή μας, κι όλα θα τα θυμάσαι.

13-μια πόλη που δεν προχωρά μες στον χρόνο αλλά μένει παγωμένη στο παρελθόν απλώνεται σαν εικόνα στον χώρο. όλοι μένουν έκθαμβοι με τις ομορφιές της, και δεν έχουν άδικο. αλλά είναι η μαγική ομορφιά μιας παγωμένης αγκαλιάς χωρίς χρονικό βάθος.

ή μήπως αυτή είναι η τέλεια κάλυψη ώστε πίσω απ' αυτή την ακινησία, τη φαινομενική ακινησία στα μάτια των πολλών, να λειτουργεί μια πύλη του άχρονου που οδηγεί σε μια αθωότητα όπου όλα είναι δυνατά;

κάτω απ' τα χρυσάφια των δόγηδων υπάρχει η γραφή του Δόγη, που με την ακατάπαυστη θέλησή του απογράφει τα όντως γινόμενα. ο μόνος που τότε έγραψε αληθινά, με τον σμαράγδινο πίνακα και το άδολο ευαγγέλιο, ο μόνος που τώρα και πάντα καταγράφει, απογράφει και διαγράφει.

και τη στιγμή που πρέπει θα μας παραδώσει τα γραπτά του και θα σηματοδοτήσει την έναρξη της σιωπής, την έλευση των αιώνων. η ευθεία τότε θα απορροφηθεί σε ένα σημείο και αυτό θα απλωθεί σε έναν άπειρο κύκλο.

14-Lido. η Βενετία είναι χώρα του κάτω κόσμου κι ο Δόγης ο μέγας άρχων. εκεί στο Lido, στην πύλη προς τα Άνω, αναδύθηκε η ελπίδα της ανόδου και πάλι στη Γη, της θέας του χαμένου Ουρανού. στα σκοτεινά υπόγεια του San Marco και της Misericordia πλάθονται ψυχές από τα υπολείμμάτα μας, κάθε ανάσα ένα χέρι, κάθε άγγιγμα ένα πόδι, κι όλοι οι λυγμοί κοιλιές αντεστραμμένες. τα ανελέητα πάθη μας είναι η Βενετία κι οι γέφυρές της αγνές ελπίδες που θα χαθούν κι αυτές κάτω απ' το κύμα της ανάγκης. ο Δόγης φυλακισμένος μέσα στην άμετρη φιλοδοξία των ανθρώπων αγωνίζεται να ανέβει μαζί με την απέραντη συνοδεία του.

15-από την αρχή μου έκανε εντύπωση ο κατακερματισμός της. γιατί ένιωθα πόσο φαινόμενος ήταν. κι οι άνθρωποι αποδέχονται εύκολα τα φαινόμενα, κυρίως τα φαινόμενα. στη συνέχεια πρόσεχα το βλέμμα των ανθρώπων. διέσχισαν τις γέφυρες απρόσεκτα αλλά με έναν κόμπο στον λαιμό, παρέβλεπαν ότι περπατούσαν πάνω από νερά απάτητα, σαν μάτια νεκρών ανθρώπων που επιμένουν να συνεχίζουν να βλέπουν. τα βράδια όλοι μαζεύονταν σαν οδηγημένοι από τον αόρατο ηγέτη τους στον οποίο όμως τρόμαζαν να πιστέψουν, γιατί τότε θα άνοιγαν όλα τα πλίνθινα πηγάδια και σμήνη από μέλισσες θα κάλυπταν τους θυρεούς τους. και τη νύχτα τη βαθιά νύχτα όσο αυτοί κοιμόντουσαν, πλάτες αγγέλων ξεπέζευαν από τα χοντρά τρίχινα άλογά τους, παρέδιδαν τα φτερά τους στους αλυσοδεμένους αγίους που ντρέπονταν για τη μοίρα του Ίκαρου και στη συνέχεια κολυμπούσαν μέσα στο κρανίο της Αικατερίνης τη στιγμή του αποκεφαλισμού της. αυτή είναι η Βενετία, πλάτες χωρίς φτερά, μεταμελημένοι άγιοι και μάτια που αρνούνται την αλήθεια. μάταια ως τώρα προσπαθεί το ρόδο εκεί να ανθίσει. ως τώρα. αν όμως ανθίσει στη Βενετία θα ανθίσει παντού!

Το δέντρο του Κόσμου

Οὐδαμὸθεν ἄλλοθεν γίνονται οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων
Πλάτωνος *Φαίδων*

Ο άξονας του Κόσμου, μια νοητή ευθεία που ενώνει τον Ουρανό με τη Γη, ένα δέντρο που κώνεται βαθιά μέσα στον Άδη, ρίζα και εγγύηση των όντων.

Μέδουσα

επί αιώνες εκεί, στη μέση του Ωκεανού, στα σύνορα του Άδη, έπλαθε το κορμί της. το πρόσφερε ενέχυρο στους ανέμους της δύσης κι εκείνοι φούσκωναν τις θηλές του εκλιπόντος ήλιου. και περίμενε εκείνον που θα προτιμούσε αντί να τη δει κατάματα να χαϊδέψει τις σκληρές θηλές της, να κυριέψει τα τύμπανα στ' αυτιά της με την αδρή φωνή του, να τη μυρίσει ολόκληρη βήμα προς βήμα, να τη διανύσει. κι όταν πια αυτή χαθεί μέσα στα κύτταρα των δακτύλων του, τρόπαιο το κεφάλι της σύρριζα κομμένο από τους χυμούς του σώματός της. έτσι φαντάστηκε ο Περσέας την πύλη προς τον κόσμο των σκιών. δεν ήταν όμως παρά κούφια όνειρα να κατακτήσει αυτός το αδυσώπητο κορμί της. ανόητη αιχμή, υπεκφυγή, παράδρομος, της εστίας βιασμός, δάδα που υποκρίνεται το πυρ.

Ευρυδίκη

εισχώρησε στο παλιό ορυχείο να τον δει για μια τελευταία φορά. σκόνταψε στο πρώτο λιθάρι και κοιμήθηκε για αιώνες, μέχρι τώρα, για πάντα.
το αίμα απ' την πληγή της έγινε το όριο των κόσμων, νερό της λήθης για όσους ανέρχονται, υπόσχεση επιστροφής γι' αυτούς που φεύγουν.

Το φύλο του Άδη

έρχεται πόλεμος, η ζωή σε ράγες, δεν απειλείται η χαρά, χορταίνει. δεν πονά από την οδύνη, όσο η μελάνη φωτίζει το λυκαυγές.

ξέρεις ότι σε άγγιξα πολύ. το μόνο που ήθελα ήταν να φορέσω τα χείλη σου. σαν τον Raffaello που δηλητηριασμένος έγλειφε τη μασχάλη της Μαργαρίτας. περισσότερι με ανακατωμένα φτερά. το δόρυ της Αφροδίτης.

έρχονται φύλα, πολλά φύλα, παντού κυριαρχείς εσύ, μα εσύ δεν έχεις φύλο. είσαι το φύλο που αποκρύβει την ηδονή και την κάνει φιλόστοργη οδύνη.

Η μεγάλη πομπή των φιλοσόφων

μπροστά οι λέαινες. φολιδωτές σαν ερπετά που είχαν χάσει την υγρασία της ψυχής τους. οι δράκοι απλές ανυπαρξίες, δρύινες για να τιμήσουν τα όνειρα των λησμονημένων Κυκλώπων. όλα τα ζώα μεταμορφωμένα σε ανθρώπους, προσομοίωση φρίκης, ανενδοίαστης στρατηγικής καταδικασμένων φιλοσόφων.

ο Φερεκύδης με ένα μπαστούνι καλυμμένο με την εσάρπα της διπλής προσμονής, ενός μακραίωνου αποχωρισμού και μιας επιστροφής μέσα σε τρικυμισμένες φλέβες. τελώνια και δαίμονες παιχνιδάκια στις παλάμες των λύκων, χωρίς παρελκόμενο τρόμο. κι οι ύαινες το λοιμοκαθακτήριο του ανέμου, διπρόσωπες γυναίκες με όπλο την ήβη, στο ένα πρόσωπο προκλητικές παρθένες και στο άλλο κοιλιές ακατάπαυστα γεννώσες.

πιο πίσω οι κυνικοί, τους μάρτυρες παριστάνοντας του εσταυρωμένου, μαστίγωναν την κάθε τους επιθυμία και μετά την αναζωπύρωναν σαν ηδονή του πόνου. δεν πίστευαν πια στους θεούς παρά μόνο στη λειδορία ενός τάφου κενού για να χωρά εντός του όλα τα πάθη της ψυχής.

Λίλιθ

στα εσώτερα των σκελετών δεν βρέχει συγχά. εσύ, κινώντας τα πόδια σου με ορθοτεμνικές τροχαλίες, ρυθμίζεις τις θέσεις των άστρων και την εικονική φωταύγεια των σκοτεινών τους προθέσεων.

ανώνυμα αρθρωτά πόδια κινούν μυριάδες ανθρώπους. φαιδρό αεικίνητο για την αέναη επιστροφή.

ποτέ δε συμπάθησες τους ανθρώπους. οι τρίχες τους ήταν αδιόρατες. ενώ εσύ εριστική σαν μήλο, πυρίμαχη σαν λοβοτομή, επικοινωνούσες με διαδρομές. εύλογα αλλά όχι κατ' ανάγκην πραγματικά. στην έκρηξη τα μέσα γίνονται έξω. εσύ με τα μάτια ορθάνοιχτα υποκαθιστάς το αιδού της φύσης, καθώς με μια ήσυχη βία γαληνεύεις τις ταραχές στα κρανία, για να ξαναζήσουν.

Ουτοπίες

«έχετε δει πνεύμα που να μην αντλεί όλη την ομορφιά του από τη σάρκα;» αναρωτήθηκε ο Ραφαήλ Υθλόδαιος στην Αμαυρωτία.

«έχετε δει άσαρκες υποστάσεις χωρίς όγκο και χωρίς μνήμη;» αναρωτήθηκε ο Ιοαβίνος στην Μπενσαλέμ.

άγγελοι τους πλησιάζουν από μακριά, ίνα προς ίνα, ψυχή προς ψυχή. δεν τους αφήνουν όμως να τους αγγίξουν και να τους κάνουν σημείο. δέκα, εκατό ή χίλιοι από αυτούς εξασκούνται να χωρέσουν στην αιχμή μιας καρφίτσας. συνωστίζονται παρά την ύπαρξη άπειρου χώρου. για να αποδείξουν ίσως την Αρχή του Ευκλείδη, ότι όλα από το ένα προέρχονται. το απαλό σημείο, τον εγγυητή της ειρήνης, τον μεγάλο εκδικητή της δικαιοσύνης.

Damnatio Memoriae

άδικος κόπος να σβήσουν διά παντός τη μνήμη της. τα πάντα γράφτηκαν στα στήθη των δέντρων του κήπου της, στα ψίχουλα των μυρμηγκιών που διάνυαν τους μηρούς της, στον ήλιο που έκαιγε ακατάπαυστα μες στις ιδέες της. κι όσο την αντιμάχονταν τόσο εκείνη φούντωνε και γινόταν η αυτοκρατορία ολόκληρη, τα σατουρνάλια και οι μήσεις των λουλουδιών και των ανέμων.

Yggdrasil

θα σταματήσει ποτέ ο σκίουρος να ανεβοκατεβαίνει στο δέντρο της ζωής; κάποιο μήνυμα αιώνες τώρα προσπαθεί να μεταφέρει στον Νίντχογκρ, το αδυσώπητο ερπετό που ροκανίζει τις ρίζες του Υγκντρασίλ. αετοί απ' όλα τα μέρη της γης πετούν γύρω από τα μακρινά κλαδιά. ίσως είναι ο θεός που θέλει να ρίξει το δέντρο του, το ίδιο του το κορμί και να ξαναγεννηθεί. να ελευθερώσει θέλει τους νεκρούς να ξεπηδήσουν μέσ' απ' τις φαγωμένες ρίζες και να γευτούν για λίγο τον αιθέρα της ανυπαρξίας, πριν τη νέα αυγή.

λίγο πριν γεννηθεί και πάλι ο Μπαλντούρ από τη Φρέγια, λίγο πριν τον σκοτώσει και πάλι ο τυφλός θεός, λίγο πριν το κακό κυριαρχήσει και πάλι στη γη, λίγο πριν γκρεμιστεί και πάλι το Υγκντρασίλ...

Χορός μαγισσών

ήταν όλα έτοιμα. περίττευαν τα φίλτρα. σκούπες και ξύλα ας έμεναν στα νοικοκυριά. το πέταγμά τους γινόταν πια στα βάθη του μυαλού, στην ιερή επίφυση, στο σύστημα αξόνων. κι ας έγραψε για τους στροβίλους μες στο Σύμπαν ο Καρτέσιος, ν' αγγίζει θέλοντας τη δίνη των ψυχών, μέσα από εξισώσεις θαλπωρής και την ευθύβολη αμφιβολία του αίσιου τέλους.

Ανταρκτική

έψαχνε για το πέρασμα παντού ο Ηρακλής. στα βόρεια πέρα απ' τον Δούναβη, στην Ανατολή προς τον Καύκασο, στη Δύση κοντά στους κίονες του Άτλαντα, στα νότια στο Ταίναρο, εκεί που τα καράβια ξεμάκρυναν και χάνονταν στα βάθη του ορίζοντα. εκεί τον έγλειψε ο Κέρβερος ελπίζοντας να μην καταλάβει πως τα όρια που νόμιζε του κόσμου ήταν απλά τα σύνορα του νου του.

κάπως το φλύαρο γάβγισμα, κάπως η ηρεμία του τόπου, τον υποψίασαν πως πόλοι και ισημερινοί είναι αγχές εικόνες και πως ο κόσμος αυτός δεν συνορεύει με κανέναν.

Βαβέλ

δεν αφού σχεδόν το έδειξε
από πριν το μακριά μετάνιωσε
ποτέ η χάρη απεναντίας έθελξε
μην εγώ όταν μετά παρέστησε
και ριζικά δεν όταν ματαιώθηκε

Έρωσ – Θάνατος

δυο σκελετοί
σε στάση περιουλλογής
θαμμένοι ασβεστόλιθοι
επικλινείς
κι η φύση γύρω τους
χωρίς ίχνος σεβασμού
σε ένα όργιο ζωής

Σημειώσεις

σελ. 7, *H.D.*: Hilda Doolittle (1886-1961), Αμερικανίδα ποιήτρια και πεζογράφος του κινήματος του Εικονισμού (Imagism) στενά συνδεδεμένη με τον Ezra Pound, ο οποίος και καθιέρωσε γι' αυτήν το ψευδώνυμο H.D. Imagiste. Βαθιά επηρεασμένη από την αρχαία ελληνική ποίηση, έγραψε πολλά έργα εμπνευσμένα από τη Σαπφώ, τα Ομηρικά Έπη και τις τραγωδίες του Ευριπίδη. Μεταξύ άλλων: *Sea Garden* (1916), *Palimpsest* (1926), *Red Roses for Bronze* (1932), *White Rose and the Red* (1948), *Helen in Egypt* (1961), *Hermetic Definition* (1957-1961).

σελ. 16, *Malipiero*: Pasquale Malipiero (1392-1462), ο 66ος δόγης της Βενετίας (1457-1462), ο επονομαζόμενος *dux pacificus*. Το 1458 ανακοίνωσε νομοθετικά διατάγματα που περιόρισαν τη δύναμη του Συμβουλίου των Δέκα.

σελ. 19, *Faliero*: Marino Faliero (1274-1355), ο 55ος δόγης της Βενετίας (Σεπτ.1354-Απρ.1355). Μέσα σε λίγους μήνες από την εκλογή του επιχείρησε μια επανάσταση με στόχο τη μείωση της δύναμης της κυρίαρχης αριστοκρατικής τάξης ύστερα από τον λαϊκό αναβρασμό εις βάρος τους λόγω της πρόσφατης βαριάς ήττας της Βενετίας από τη Γένοβα. Η συνωμοσία αποκαλύφθηκε εν τη γενέσει και ο Faliero αποκεφαλίστηκε και στη συνέχεια διαμελίστηκε. Είναι ο μόνος δόγης που καταδικάστηκε σε ολοκληρωτική απάλειψη της μνήμης του (*damnatio memoriae*) που διαρκεί ακόμη και σήμερα, καθώς στο Παλάτι των Δόγηδων η θέση της προσωπογραφίας του καλύπτεται από ένα μαύρο σάβανο, όπου δεσπόζει η λατινική επιγραφή: "Hic est locus Marini Faletro decapitati pro criminibus" (Αυτός ο χώρος φυλάσσεται για τον Marino Faliero, αποκεφαλισθέντα για τα εγκλήματά του).

σελ. 35, *Λίλιθ*: Θηλυκός δαίμων της βαβυλωνιακής μυθολογίας που μέσω του βαβυλωνιακού Ταλμούδ περνά στην ιουδαϊκή παράδοση. Θεωρείται η πρώτη γυναίκα του Αδάμ, πριν από την Εύα, φτιαγμένη ταυτόχρονα και ισότιμα από τον ίδιο πηλό με τον Αδάμ, σε αντίθεση με την Εύα, που δημιουργήθηκε από τον ώμο του. Απαρνήθηκε τον Αδάμ γιατί δεν ήθελε να υποταχθεί σε αυτόν. Το κύριο χαρακτηριστικό της είναι η ακόρεστη σεξουαλική της δίψα. Συχνά παρουσιάζεται ζωόμορφη και τερατώδης.

σελ. 36, *Ουτοπίες*: Στην *Ουτοπία* του Thomas More πρωτεύουσα είναι η Αμαυρωτία (Amaurot) και ο κύριος χαρακτήρας του έργου είναι ο Ραφαήλ Υθλόδοις (Raphael Hythlodæus), συνταξιδιώτης του Americo Vespucci, που ανακαλύπτει το νησί της Ουτοπίας κοντά στη Βραζιλία.

Στη *Νέα Ατλαντίδα* του Francis Bacon το μυθικό νησί είναι η Bensalem, δυτικά του Περού, όπου ζει μια απομονωμένη ιουδαιο-χριστιανική κοινότητα με προηγμένο πολιτισμό που συνδυάζει αρμονικά την επιστήμη με μια πρωτόλεια χριστιανική πίστη. Επίκεντρο της χώρας είναι ο Οίκος του Σολομώντα, όπου προϊστάται ο Ισαβίνος (Joabim).

σελ. 37, *Damnatio Memoriae*: Καταδίκη της μνήμης (*damnatio memoriae*) ονόμαζαν οι Ρωμαίοι την πρακτική αφανισμού κάθε ίχνους από τη ζωή και τα γεγονότα κάποιου προσώπου, συνήθως πολιτικού τους αντίπαλου.

σελ. 38, *Yggdrasil*: Το δέντρο του κόσμου στη Σκανδιναβική Μυθολογία, ο ιερός τόπος των συνεδριάσεων των θεών, πάνω στο οποίο κρεμάστηκε ο Οντίν (Odin), αντίτιμο για την απόκτηση της ρουνικής γραφής. Στη βάση του είναι κουλουριασμένο το τερατώδες ερπετό Νίντχογκρ (Nidhoggr) που αδιάκοπα ροκανίζει τις ρίζες του.

σελ. 38, *Μπαλντούρ*: Balder/ Baldur: το θεϊκό παιδί των Οντίν (Odin) και Φρεγκ (Fregg), προστατευόμενος από όλη τη φύση, καθώς η μητέρα του διέταξε όλα τα πράγματα της γης να ορκιστούν ότι δεν θα τον πειράξουν, όλα εκτός από το φαινομενικά αβλαβές γκι. Έτσι ο Μπαλντούρ βρήκε ακούσιο τραγικό θάνατο από τον αδελφό του, τον τυφλό θεό Χοντ (Hod), με ένα βέλος από γκι, τον οποίο εξαπάτησε και καθοδήγησε ο θεός Λόκι (Loki). Ο φόνος αυτός θεωρείται προάγγελος της επικείμενης μεγάλης καταστροφής του κόσμου και των θεών.

Περιεχόμενα

Αν ευωδιάσει εδώ θα ευωδιάσει παντού
σελ. 7

Το δέντρο του Κόσμου
σελ. 27

Μέδουσα	σελ. 31
Ευρυδίκη	32
Το φύλο του Άδη	33
Η μεγάλη πομπή των φιλοσόφων	34
Λίλιθ	35
Ουτοπίες	36
Damnatio Memoriae	37
Yggdrasil	38
Χορός μαγισσών	39
Ανταρκτική	40
Βαβέλ	41
Έρως - Θάνατος	42
Σημειώσεις	43

Η ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ *ΤΟ ΧΡΥΣΑΦΙ ΤΟΥ ΔΟΓΗ*
ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΙΒΟ ΒΛΑΧΟ
ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΣΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΠΟΥΛΙΑ
ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ
ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ 2019 ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥΣ

ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ
Ο ΙΔΙΟΣ Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

© 2019 Μάρκος Δενδρινός & ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ
Αγίας Ειρήνης 17, Αθήνα 105 51, τηλ. 210 3228839
www.gavrielidesbooks.gr

ISBN 978-960-576-880-5